

Sygn. akt V KS 33/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 stycznia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Świecki (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Kazimierz Klugiewicz

SSN Eugeniusz Wildowicz

w sprawie **T. P.**

oskarżonego z art. 242 § 3 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 13 stycznia 2022 r.,

skargi prokuratora

na wyrok sądu odwoławczego – Sądu Okręgowego w P.

z dnia 17 września 2021 r., sygn. akt XVII Ka [...],

uchylający wyrok Sądu Rejonowego w P.

z dnia 16 czerwca 2021 r., sygn. akt III K [...]

i przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania

na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Okręgowemu w P. do ponownego rozpoznania w postępowaniu
odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w P. z dnia 16 czerwca 2021 r., sygn. akt III K [...], T. P. został uznany za winnego przestępstwa zakwalifikowanego z art. 242 § 3 k.k., za co wymierzono mu karę 4 miesięcy pozbawienia wolności.

Po rozpoznaniu apelacji obrońcy oskarżonego od tego wyroku, Sąd Okręgowy w P., wyrokiem z dnia 17 września 2021 r., sygn. akt XVII Ka [...], uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi meriti do ponownego rozpoznania.

Skargę od tegoż wyroku wniósł prokurator. Skarżący zarzucił mu naruszenie art. 437 § 2 *in fine* k.p.k. przez jego zastosowanie w niniejszej sprawie i błędne uznanie, że zachodzą podstawy do ponowienia przewodu sądowego w całości, albowiem należy przeprowadzić przesłuchanie na rozprawie biegłych psychiatrów, psychologa oraz dopuścić dowód z zeznań świadka J. R., a nadto zweryfikować wyjaśnienia oskarżonego, a ostatecznie poddać prawidłowo zgromadzony materiał dowodowy wszechstronnej i wnikliwej analizie oraz swobodnej ocenie w sytuacji, gdy stwierdzone przez Sąd Okręgowy w P. uchybienia nie wymagają przeprowadzenia przewodu sądowego na nowo w całości, a wskazują wyłącznie na konieczność uzupełnienia postępowania dowodowego, a nadto nie zachodzą okoliczności formalne statutowane w art. 454 k.p.k., które uniemożliwiałyby wydanie wyroku reformatoryjnego.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w P. w całości i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi obrońca pozostawił kwestię rozstrzygnięcia skargi do uznania Sądu Najwyższego, wnosząc jednocześnie o przyznanie mu kosztów pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu przed Sądem Najwyższym z urzędu.

Sąd Najwyższy stwierdził, co następuje.

Skarga okazała się zasadna.

Trafnie prokurator podaje, że w procedowaniu Sądu odwoławczego doszło do naruszenia art. 437 § 2 *in fine* k.p.k., co skutkowało w efekcie uwzględnieniem skargi.

Przypomnieć wprawdzie wypada, że zakres kontroli dokonywanej przez Sąd Najwyższy po wniesieniu skargi na wyrok sądu odwoławczego ogranicza się do zbadania, czy stwierdzone przez sąd odwoławczy uchybienie daje podstawę do wydania orzeczenia kasatoryjnego. Niezależnie przy tym od podstawy wydania kasatoryjnego wyroku, kontrola w trybie skargi nie może ograniczyć się jednak tylko do sprawdzenia czy sąd odwoławczy podał formalnie dopuszczalną podstawę uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, ale należy zbadać, czy w realiach konkretnej sprawy

rzeczywiście istniała taka podstawa (zob. uchwałę składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2018 r., I KZP 13/17).

W sprawie niniejszej Sąd odwoławczy formalnie powołał się na konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości. Rzecz jednak w tym, że stwierdzone przez ten Sąd uchybienia nie stanowiły podstawy do wydania orzeczenia kasatoryjnego.

Jak wskazał bowiem Sąd odwoławczy, w postępowaniu ponownym Sąd Rejonowy powinien zweryfikować wiedzę oskarżonego co do konsekwencji wynikającej z nieprawomocnej decyzji sądu penitencjarnego o odwołaniu przerwy w karze i uzupełnić materiał dowodowy o dokumentację zalegającą w aktach postępowań wykonawczych, jakie toczyły się względem oskarżonego w przedmiocie udzielenia mu przerwy w karze lub jej odwołania. Wedle Sądu odwoławczego należy też zweryfikować, czy oskarżony wcześniej był wzywany do stawienia się w zakładzie karnym celem kontynuowania odbywania kary pozbawienia wolności oraz zbadać, czy nie uzyskał on szerszego pouczenia, że w przypadku choćby nieprawomocnego odwołania przerwy ma on od razu zgłosić się do zakładu karnego. W wytycznych Sąd odwoławczy wskazał ponadto, że Sąd Rejonowy powinien przesłuchać biegłych psychiatrów oraz psychologa, a nadto świadka J. R. oraz spowodować, aby biegli przy wydaniu opinii uzupełniającej uwzględnili prywatną dokumentację lekarską oskarżonego i wypowiedzieli się na temat poczytalności oskarżonego, w szczególności w zakresie wpływu schorzeń oraz stosowanych przez niego leków na zdolności percepcyjne w inkryminowanym okresie. Sąd Rejonowy zobowiązany jest też zbadać zachowanie oskarżonego w trakcie hospitalizacji w Klinice [...] w P.. Sąd Okręgowy zobligował wreszcie Sąd Rejonowy do poddania zgromadzonego materiału dowodowego wszechstronnej i wnikliwej analizie oraz swobodnej ocenie. Działania te, zmierzające do dokonania jednoznacznych ustaleń faktycznych, mają prowadzić do usunięcia wątpliwości w zakresie odpowiedzialności karnej oskarżonego. Dlatego też zdaniem Sądu odwoławczego konieczne jest przeprowadzenie na nowo przewodu sądowego w całości.

Powyższe wywody nie stanowią jednak dostatecznego uzasadnienia dla zaskarżonej niniejszą skargą decyzji Sądu odwoławczego. Podstawę uchylenia wyroku stanowić może bowiem dopiero konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego w całości. Wytyczne Sądu drugiej instancji wskazywały zaś jedynie na potrzebę dokonania pewnych uzupełnień w zakresie postępowania dowodowego. Jeżeli zatem nie zachodzi konieczność przeprowadzenia raz jeszcze wszystkich dowodów, nie było dopuszczalne uchylenie zaskarżonego apelacją wyroku. Jak wyjaśniono w uchwale składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2019 r., I KZP 3/19, konieczność

przeprowadzenia na nowo przewodu w całości zachodzi wówczas, gdy orzekający sąd pierwszej instancji naruszył przepisy prawa procesowego, co skutkowało, w realiach sprawy, nierzetelnością prowadzonego postępowania sądowego, uzasadniającą potrzebę powtórzenia (przeprowadzenia na nowo) wszystkich czynności procesowych składających się na przewód sądowy w sądzie pierwszej instancji. Na tego rodzaju okoliczności Sąd Okręgowy w sprawie niniejszej nie wskazuje.

Podkreślenia wymaga jeszcze, że w razie dostrzeżenia uchybień w zakresie postępowania dowodowego, to Sąd odwoławczy powinien je samodzielnie naprawić. Zgodnie bowiem z obecnie obowiązującym modelem postępowania odwoławczego, to sąd drugiej instancji - widząc taką potrzebę – winien uzupełniając przeprowadzić dowody, a nie doprowadzać w tym celu do uchylenia zaskarżonego apelacją wyroku. W niniejszej sprawie, dostrzegając mankamenty postępowania dowodowego, Sąd Okręgowy powinien samemu dokonać stosownych uzupełnień w zakresie materiału dowodowego i przez ten pryzmat dokonać kontroli wyroku Sądu *meriti*.

Wszystkie te rozważania świadczą o tym, że rację przyznać należy skarżącemu, gdy twierdzi, iż Sąd Okręgowy w zaskarżonym wyroku dopuścił się uchybienia przepisowi art. 437 § 2 *in fine* k.p.k. Z tego też powodu skargę tę uwzględniono, co skutkowało koniecznością uchylenia przez Sąd Najwyższy zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu w P. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy nie uwzględnił natomiast wniosku obrońcy o zasądzenie wynagrodzenia z tytułu udzielenia oskarżonemu pomocy prawnej z urzędu w postępowaniu skargowym, jako że obrońca ten nie został odrębnie ustanowiony na potrzeby tegoż postępowania (art. 84 § 3 k.p.k.), zaś postępowanie, w którym go wyznaczono, nie zostało jeszcze prawomocnie zakończone.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w wyroku.